

ВИВЧЕННЯ ТЕМИ «СУЧАСНІ МЕДИЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ. УРОК 2» ІЗ ДИСЦИПЛІНИ «УКРАЇНСЬКА МОВА ЯК ІНОЗЕМНА» ДЛЯ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

STUDY OF THE TOPIC “MODERN MEDICAL TECHNOLOGIES. LESSON 2” IN THE COURSE “UKRAINIAN AS A FOREIGN LANGUAGE” FOR STUDENTS OF MEDICAL SPECIALTIES

У статті подано навчально-методичні матеріали, необхідні для вивчення теми «Сучасні медичні технології» на заняттях із української мови як іноземної. Студенти вивчають зазначену тему на двох заняттях, тому автори пропонують комплекс матеріалів до другого заняття.

Дисципліну «Українська мова як іноземна» викладають відповідно до «Стандартизованих вимог до рівнів володіння українською мовою як іноземною» і водночас для полегшення процесу адаптації в іншомовній країні у вищих медичних навчальних закладах. Працівники вищої школи повинні не лише спонукати студента до навчання, але і провести заняття так, щоб він захотів отримати знання. Цьому сприяє підбір таких навчально-методичних матеріалів, які полегшать сприйняття складного матеріалу, покращать його засвоєння і дадуть результат роботи – студент оволодіє конкретними знаннями.

У дослідженні наведено комплекс завдань, спрямованих на розвиток вмінь і навичок учнів: 1) правильно вимовляти та інтонувати українські слова, фрази та речення у процесі читання; 2) сприймати мову та надавати основну інформацію під час прослуховування текстів; 3) графічно відтворювати необхідну інформацію в письмовій формі; 4) використовувати необхідний лексичний мінімум у комунікативних ситуаціях, пов'язаних із темою заняття. Запропонована система вправ сприятиме оволодінню вміннями та навичками спілкування в усній та письмовій формах відповідно до мети та соціальних норм мовленнєвої поведінки в типових сферах і ситуаціях. Враховуючи різні методи та форми роботи, виокремлено ті завдання, за допомогою яких вдалося забезпечити активну участь кожного студента на занятті, стимулювати інтерес і прагнення вивчати мову.

Матеріали, описані у статті, призначені для іноземних студентів, які розмовляють мовою на початковому рівні. Завдання, дібрані на основі чотирьох основних видів мовленнєвої діяльності (слухання, говоріння, читання, письмо), допоможуть іноземним студентам не лише розширити словниковий запас, а й досягти соціальної взаємодії в іншомовному середовищі.

Ключові слова: мовнокомунікативна компетенція, навчально-методичні матеріали, медична термінологія, українська мова як іноземна.

The article provides educational and methodological materials necessary for the study of the topic “Modern medical technologies” in classes of the Ukrainian as a foreign language. Students study the topic in two lessons, that is why we offer a set of materials for the second lesson.

The discipline “Ukrainian as a Foreign Language” is taught with the “Standardized Requirements for Levels of Proficiency in Ukrainian as a Foreign Language” and, at the same time, to facilitate the adaptation process in a foreign language country in higher medical institutions. It aims to facilitate the adaptation process in a foreign language country. High school staff should not only get the student to study, but also conduct classes so that the student wants to gain knowledge. This is facilitated by the selection of such educational and methodical materials that will facilitate the perception of complex material, improve its assimilation and give the result of the work – the student will have specific knowledge.

In our research, it is presented a set of tasks aimed at developing the skills and abilities of students: 1) correctly articulate and intonate Ukrainian words, phrases and sentences in the process of reading; 2) to perceive the language of speech and to provide basic information during the listening; 3) graphically reproduce the required information in writing; 4) use the necessary lexical minimum in communicative situations related to the topic of the class. The proposed system of exercises will facilitate the mastery of skills and abilities to communicate in oral and written form in accordance with the goals and social norms of speech behavior in typical spheres and situations. The materials described in the article are intended for foreign students who speak the language at the initial level.

Tasks, selected on the basis, are directed of four main types of speech activities (listening, speaking, reading, writing). They will help foreign students not only expand their vocabulary, but also achieve social interaction in a foreign-language environment.

Key words: language communicative competence, methodological-teaching materials, medical terminology, Ukrainian as a foreign language.

УДК 811.161.2:376.1
DOI <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2019.21.2-19>

Заліпська І.Я.,
канд. філол. наук,
доцент кафедри української мови
Тернопільського національного
медичного університету
імені І.Я. Горбачевського

Мельник Т.П.,
канд. філол. наук,
доцент кафедри української мови
Тернопільського національного
медичного університету
імені І.Я. Горбачевського

Постановка проблеми в загальному вигляді. Вивчення української мови як іноземної у вищих навчальних закладах – це порівняно новий напрям української лінгводидактики. У цій царині активно працюють науковці-філологи, адже процес навчання студента-іноземця української мови потребує окремої методики викладання, відповідних матеріалів і наочності. Автори вважають, що підбір завдань у цій тріаді відіграє головну роль,

адже вони спрямовані на допомогу студентів оволодіти іноземною (українською) мовою від найпростішого до професійно зорієнтованого рівня. Як зазначають Н.О. Федчишин, Н.І. Єлагіна, Т.І. Горпініч, фахівець ХХІ століття значно відрізняється від попередніх поколінь, саме тому викладачі повинні шукати нові методи та підходи, які зможуть не лише зацікавити, але й працювати наполегливо задля досягнення результату [3, с. 3].

Кафедра української мови Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського з моменту її створення і досі проводить активні пошуки із вдосконалення занять, пов'язаних з формами організації навчальної діяльності студентів. Викладачі кафедри щосеместрово оновлюють і вдосконалюють методичні розробки для викладачів і методичні розробки для студентів із дисциплін кафедри, систематично оновлюють інформацію на вебпорталі університету для підготовки студентів до практичних занять [2, с. 79].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед лінгвістів все частіше простежується інтерес до методики викладання української мови як іноземної. Варто виокремити декілька наукових центрів, дослідники яких активно студіюють проблеми вивчення української мови як іноземної: Київ, Вінниця, Одеса, Харків, Львів, Івано-Франківськ, Тернопіль та інші. Зазначена проблематика цікавить І.М. Кочан, Л.І. Селіверстову, Н.І. Ушакову, В.В. Дубічинського, О.М. Тростинську, І.Є. Зозулю, О.Д. Присяжну, О.М. Новак, Л.В. Солодар, С.М. Луцак, А.В. Ільків, Г.Ю. Шелест, Т.П. Мельник, В.І. Зевако, К.Л. Стефанишин та інші.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Автори відчувають брак наукових розвідок, присвячених перш за все практичній роботі на заняттях зі студентами медичних спеціальностей. Це й зумовлює актуальність наукової роботи.

Мета статті – запропонувати комплекс навчально-методичних матеріалів до вивчення другого заняття із теми «Сучасні медичні технології» для студентів-іноземців медичних спеціальностей.

Виклад основного матеріалу. Тема «Сучасні медичні технології» складається із двох занять. Предметом аналізу слугував лише другий урок.

Автори вважають, що на практичному занятті викладач повинен охопити чотири основних види діяльності: 1) читання, 2) аудіювання, 3) говоріння, 4) письмо. Крім того, доцільно до заняття подавати словник із невідомими чи маловідомими медичними термінами, складними словосполученнями та окремими реченнями і англійський переклад терміносполук. Це сприятиме кращому засвоєнню лексики студентом-іноземцем.

На основі проведення численних практичних занять із української мови як іноземної автори пропонують комплекс завдань, за допомогою яких вдалося забезпечити активну участь кожного студента на занятті, стимулювати інтерес і прагнення вивчати мову.

Завдання 1. Читайте текст Сучасні медичні технології

Сучасна медицина активно розвивається. Удосконалюються методи лікування хворого, з'являються нові технології діагностики, прилади і способи поліпшення здоров'я пацієнта.

Трансплантація – це пересадка органу, його частини або тканини людини чи тварини (донора). Людині найчастіше трансплантують кістковий мозок, шкіру, нирки, печінку і серце. На початку ХХІ століття почали пересаджувати тонку кишку, легені, кістки, підшлункову залозу. Пересадка серця, легень і печінки можлива лише після смерті донора. Трансплантація часто може врятувати життя пацієнта.

Імплантація – це різновид трансплантації. Імплантація – це пересадка людині імплантатів, які штучно виготовлені. Імплантати – це замітники органів чи їхніх частин. Наприклад, зараз часто імплантується людині електрокардіостимулятор. Цей прилад відновлює та нормалізує порушення ритму серця. Сучасний кардіостимулятор має дуже малі розміри (лише 25 мм) і важить менше двох грамів. Імплантація такого кардіостимулятора відбувається без загального наркозу і хірургічного розрізу.

Новою є технологія біопринтингу. Це створення моделей органів за допомогою 3D-принтера. Для цього використовують спеціально вирощені клітини. Раніше «надрукували» шкіру, хрящ і кровеносні судини. Зараз учені вже «друкують» людське вухо, жовчний міхур. Українські вчені з Одеси вперше розробили технологію 3D-друку людських кісток.

Новим методом хірургії є лапароскопія. Лапароскопічні операції – це операції без розрізу. Хірург робить невеликий прокол у тілі, через який вводить маленьку відеокамеру. Тоді тонкими довгими мікроінструментами проводить операцію. Після лапароскопії практично не залишається рубців.

У медицині використовують нанотехнології. Вони дозволяють працювати фармакологам і лікарям із речовинами в нанометрових масштабах. Такі розміри характерні для клітин і молекул. Зараз за допомогою нанотехнологій вже конструюють медичні нанороботи. Вони можуть усунути дефекти в організмі хворої людини під час керованого нанохірургічного втручання.

Зверніть увагу!

Трансплантація (пересадка) – це пересадка живого органу, його частини або тканини від донора.

Імплантація (пересадка) – це пересадка людині штучних імплантатів.

Електрокардіостимулятор (кардіостимулятор) – це прилад, який відновлює та нормалізує порушення ритму серця.

Технологія біопринтингу (3D-друк) – це створення моделей органів за допомогою 3D-принтера.

Лапароскопія (лапароскопічна операція) – це операції без розрізу.

Нанотехнології – це найновіші досягнення у світі малих форм (клітин, молекул).

Завдання 2. Правильно чи неправильно? Як правильно?

1. Трансплантація – це пересадка органу, його частини або тканини від донора. 2. Людині

найчастіше трансплантують мозок. 3. Імплантація – це пересадка людині імплантатів, які штучно виготовлені. 4. Сучасний кардіостимулятор має великі розміри. 5. Імплантація кардіостимулятора відбувається під загальним наркозом. 6. Технологія біопринтингу – це створення моделей органів за допомогою 3D-принтера. 7. Для технології біопринтингу використовують віруси. 8. Технологію 3D-друку людських кісток розробили італійці. 9. Лапароскопія – це операції без розрізу. 10. Під час лапароскопічної операції роблять великий розріз. 11. Під час лапароскопічної операції використовують маленьку відеокамеру. 12. У медицині використовують нанотехнології. 13. Нанометрові розміри характерні для кровоносних судин. 14. Наноробот усуває дефекти в організмі хворої людини.

Завдання 3. Поєднайте назву з малюнком (додатково на занятті педагог показує студентам малюнки вказаних нижче предметів).

- 1) наноробот, 2) томограф, 3) цифровий мікроскоп, 4) 3D-принтер, 5) протез для зубів, 6) УЗД-апарат, 7) штучна кістка, 8) лапароскопічна операція, 9) імплантат, 10) штучне запліднення, 11) електрокардіостимулятор, 12) стаціонарний рентгенапарат, 13) переносний рентгенапарат, 14) трансплантація.

Завдання 4. Доповніть речення словами у правильній формі. Використовуйте запропоновані слова чи словосполучення.

1. Трансплантація – це пересадка ... (орган).
2. Тканини трансплантують від ... (донор).
3. Лише після смерті донора можлива пересадка ... (серце, легені, печінка).
4. Трансплантація може врятувати життя ... (пацієнт).
5. Імплантація – це різновид ... (трансплантація).
6. Імплантація – це пересадка людині ... (імплантати).
7. Імплантати – це замітники ... (органи) чи ... (їхні частини).
8. Кардіостимулятор відновлює та нормалізує порушення ... (ритм серця).
9. Імплантація кардіостимулятора відбувається без ... (загальний наркоз).
10. На стадії тестування є технологія 3D-друку ... (людські кістки).
11. Науковці створюють моделі органів за допомогою ... (3D-принтер).
12. Після лапароскопії не залишається ... (рубці).
13. Нанометрові розміри характерні для ... (клітини і молекули).
14. Нанороботи можуть усунути дефекти в організмі ... (хвора людина).

Завдання 5. Продовжте речення

1. Я знаю такі сучасні медичні технології: ...
2. Трансплантація – це ...
3. Імплантація – це ...
4. Імплантат – це ...
5. Кардіостимулятор – це ...
6. Технологія біопринтингу – це ...
7. 3D-принтер – це ...
8. Лапароскопія – це ...
9. Нанотехнології – це ...
10. Нанометровий масштаб – це ...
11. Наноробот – це ...
12. Донор – це ...
13. Я вважаю, що майбутнє за ...
14. На мою думку, зараз найкраще ...

Завдання 6. Складіть і запишіть речення із запропонованими словами:

Трансплантація, імплантація, пересадка, імплантат, кардіостимулятор, прилад, біопринтинг, 3D-принтер, кістка, лапароскопія, операція, хірург, нанотехнології, наноробот.

Завдання 7. Поєднайте колонки А і Б

А	Б
сучасна	операція
пересадка	біопринтингу
лапароскопічна	прокол у тілі
здоров'я	наркоз
невеликий	запліднення
3D-друк	медицина
технологія	органа
нанометровий	життя пацієнта
загальний	втручання
ритм	пацієнта
штучне	серця
нанохірургічні	наноробот
проводити	людських кісток
медичний	операцію
врятувати	масштаб

Завдання 8. Поставте запитання до речень

1. Зараз удосконалюються методи лікування хворого.
2. Людині найчастіше трансплантують кістковий мозок, шкіру, нирки, печінку і серце.
3. На початку XXI століття почали трансплантувати тонку кишку, легені, кістки, підшлункову залозу.
4. Пересадка серця, легень і печінки можлива лише після смерті донора.
5. Імплантати – це замітники органів чи їхніх частин.
6. Електрокардіостимулятор відновлює та нормалізує порушення ритму серця.
7. Сучасний кардіостимулятор важить менше двох грамів.
8. Для технології біопринтингу використовують спеціально вирощені клітини.
9. Новим методом хірургії є лапароскопія.
10. Хірург робить невеликий прокол у тілі, через який вводить маленьку відеокамеру.
11. Нанотехнології дозволяють працювати фармакологам і лікарям із речовинами в нанометрових масштабах.
12. Нанотехнології дозволяють конструювати медичні нанороботи.
13. Наноробот усуває дефекти в організмі хворої людини.
14. Нанометрові масштаби характерні для клітин і молекул.

Завдання 9. Розкажіть про одну сучасну медичну технологію. Назвіть її переваги

Тестові завдання

1. Трансплантація – це ...
  - A. Пересадка органу, його частини або тканини, взятих у донора.
  - B. Замінники органів чи їхніх частин.
  - C. Операції без розрізу.
  - D. Пересадка людині штучних імплантатів.
  - E. Створення моделей органів за допомогою 3D-принтера.

2. Імплантація – це ...
 А. Створення 3D-принтеру.
 В. Створення томографа.
 С. Проколювання вух.
 D. Проколювання носа.
 Е. Пересадка людині штучних імплантатів.
3. Імплантати – це ...
 А. Мікроскопи.
 В. Хірургічні інструменти.
 С. Шприци.
 D. Замінники органів чи їхніх частин.
 Е. Медичні документи.

Висновки. Запропоновані авторами навчально-методичні матеріали спрямовані на підвищення мовно-комунікативної компетенції студента-іноземця, зокрема медичних спеціальностей. Ці завдання автори вважають науково виправданими, оскільки вони дібрані з урахуванням чотирьох основних видів мовленнєвої діяльності (аудіювання, говоріння, читання, письма) і допомагають студенту-іноземцю засвоїти новий

лексичний і граматичний матеріал. Перспективи подальших досліджень полягають у застосуванні комунікативного підходу в підготовці матеріалів з української мови як іноземної за професійним спрямуванням.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Заліпська І.Я., Мельник Т.П. Вивчення теми «Сучасні медичні технології. Урок 1» із дисципліни «Українська мова як іноземна» для студентів медичних спеціальностей. *Інноваційна педагогіка*, Одеса. 2019. Випуск 18. Т. 1. С. 178–181.
2. Стефанишин К.Л. Особливості організації практичного заняття з української мови як іноземної у ТДМУ імені І.Я. Горбачевського. *Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Мовна комунікація: наука, культура, медицина»*. 2019. С. 79–82.
3. Федчишин Н.О., Єлагіна Н.І., Горпініч Т.І. Формування культури мовної комунікації майбутніх лікарів. *Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Мовна комунікація: наука, культура, медицина»*. 2019. С. 3–5.